

La poesia de Costa i Alcover a l'educació primària. Proposta d'activitats

Josep L. Bonnín

La poesia, com el teatre o la música, tenen la capacitat d'engrescar els infants, els fan descobrir coses d'ells mateixos que desconeixen, els ajuden a estimular-se, a gaudir de noves vivències, a desenvolupar unes aptituds moltes vegades amagades.

Els poemes de Costa i d'Alcover, com els d'altres autors, poden proporcionar tot això i més, si són treballats de manera adequada.

Qualsevol ensenyant que hagi treballat la poesia a l'escola d'una manera activa i participativa pot comprovar com els alumnes esdevenen subjectes actius d'aquest aprenentatge: imiten, improvisen, s'expressen, opinen i creen¹; alhora que treballen l'expressió oral, tan necessària durant tot l'ensenyament, però que tendeix a minvar a mesura que s'accedeix a cursos superiors.

Aquest article vol proporcionar alguns exemples d'activitats entorn de la poesia de Joan Alcover i Miquel Costa i Llobera adreçades a alumnat de primària; activitats que, per altra banda, han estat experimentades per mestres i alumnes del CP Rafal Vell.

Primer pas: què en saben els infants sobre aquests autors?

Com feim abans de començar qualsevol estudi, cal esbrinar primerament què saben els nostres alumnes de Joan Alcover i de Miquel Costa i Llobera. Això ho podem fer oralment amb el grup classe, però també per escrit, ja sigui amb una pregunta oberta, ja sigui mitjançant un qüestionari a manera de test amb preguntes i respostes sobre la vida, l'obra i el temps que visqueren aquests personatges. Això serà un primer punt de partida. Cas de fer el qüestionari, és convenient guardar les respostes a fi de tornar-lo a passar al final de les activitats i comparar què en sabien al principi i quins nous aprenentatges s'han produït.

Segon pas: facilitar la recerca. Per a això, a més de la bibliografia, comptam amb la gran oportunitat que ens ofereixen les noves tecnologies i Internet².

Una posada en comú ens ajudarà a clarificar dubtes i a estructurar i classificar conjuntament les dades obtingudes.

A partir d'aquí, desplegarem la resta d'activitats:

Descripció física dels personatges. Oralment, i amb les imatges que haurem obtingut a les recerques, l'alumnat pot descriure cadascun d'aquests autors físicament i, en allò que els sigui possible, psicològicament.

Creació de poemes a partir d'alguns dels escrits pels autors.

Ho podem fer mitjançant diverses tècniques, com ara:

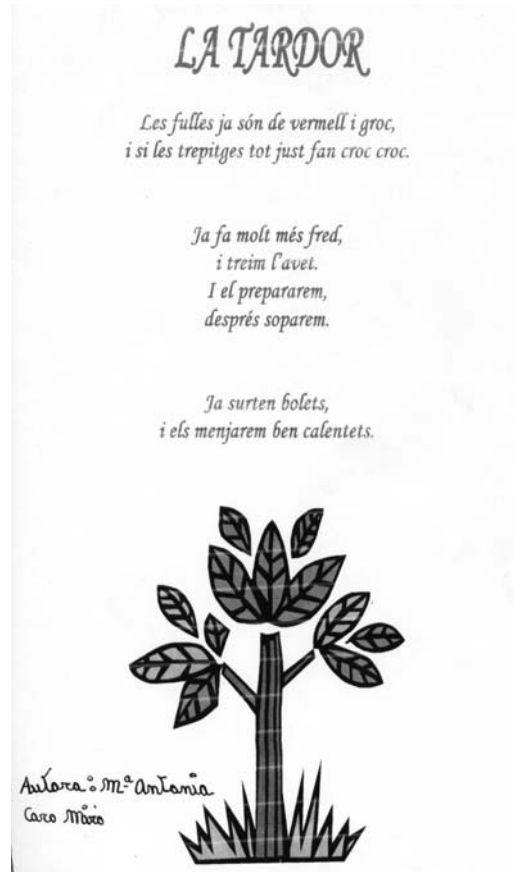
- Substituir els mots finals per altres, tot mantenint la rima:

ESTROFA ORIGINAL

Assaborint l'hora tranquil·la,
he reposat en el coster.
Cada encontrada té sa vila,
i cada vila son cloquer

PROPOSTA

Assaborint l'hora tranquil·la,
he reposat en _____
Cada encontrada té sa vila,
i cada vila _____

Il·lustració cedida pel CP Rafal Vell

¹ Antoni Artigues, en la seva obra *La poesia a l'escola* (Edicions Cort. Palma, 2000) en deixa bona constància.

² Vegeu la relació de pàgines web sobre aquests autors al final de l'article.

b. Substituir versos sencers:**ESTROFA ORIGINAL**

Quan les volgudes muntanyes
Deixava el pobre captiu,
Plorant, collí d'una penya
Un brot de romaní

PROPOSTA

Quan les volgudes muntanyes
_____
Plorant, collí d'una penya
_____

c. Completar lliurement un poema o estrofa amb les paraules finals fixades:**ESTROFA ORIGINAL**

Canta i voga el mariner
Tot sol dins la seva nau;
I al fons serè del cel blau
Aguaita l'estel primer

PROPOSTA

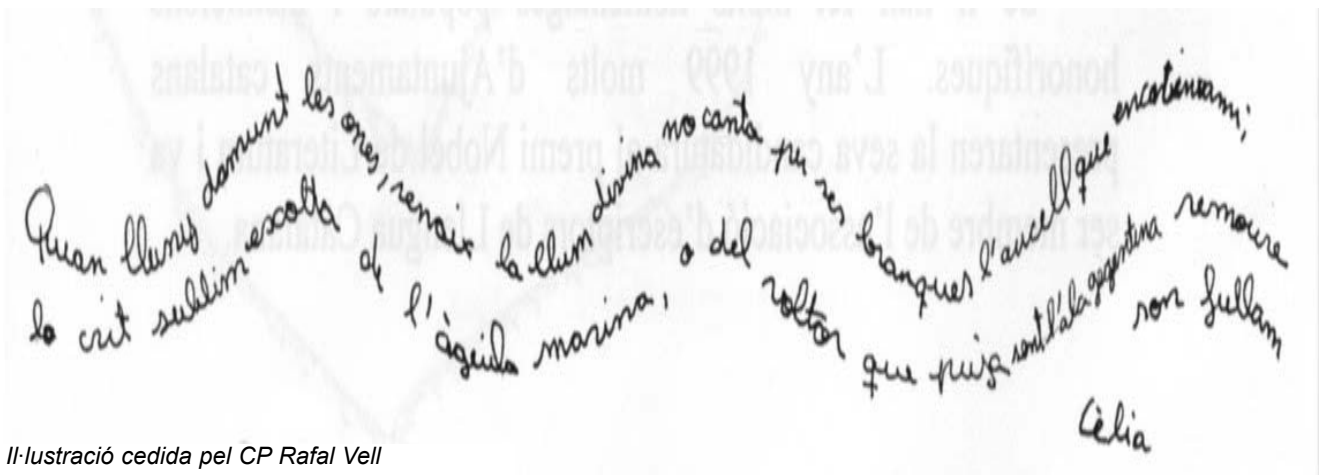
_____ mariner
_____ nau
_____ blau
_____ primer

d. Crear poemes:

Quan els infants s'han acostumat a escoltar la rima, a cantar i escoltar cançons, a anar fent petits rodolins, és el moment de donar pas a la creació pròpia. El bagatge adquirit, la imitació d'allò que han escoltat, els ajudarà en el seu procés creatiu que començarà essent un calc d'allò que se'ls ha donat a conèixer però que mica en mica anirà adquirint personalitat pròpia.

e. Jugar amb la poesia:

- Els cal·ligrames són una tècnica molt atractiva per a l'alumnat. En tenim un bon exemple en aquest, realitzat per un alumne de cinquè i inspirat en un poema de Costa i Llobera.
- Jugar amb les paraules és també un bon exercici. Es pot fer de moltes maneres, una d'elles és que cada alumne triï un poema, n'elimini algunes paraules i les substitueixi per la seva definició (més indicat per al 3r cicle) o bé per un dibuix (1r, 2n cicles).

Il·lustració cedida pel CP Rafal Vell

f. Il·lustrar poemes:

És una activitat que ajuda els infants a interioritzar el significat del poema i a expressar amb dibuixos allò que l'autor fa amb paraules. Com exemple podem agafar el poema "amor de pàtria" de Miquel Costa i Llobera, llegir cada estrofa fins a entendre el seu significat i llavors fer que els infants realitzin un dibuix per a cada estrofa fins a completar la història que conta el poema. És una activitat que es pot realitzar a 4t curs de primària però també, d'una manera diferent, a educació infantil, on la mestra pot llegir un poema, i els infants anar-lo memoritzant, inventar-se una música, cantar-lo i representar-lo amb un dibuix.

